

Routes naar samenlevingsgericht besturen in de gemeente Wierden

Inhoudsopgave

Aanleiding, aanpak en leeswijzer	3
Routekaart samenlevingsgericht besturen	5
Toegelichte routekaart samenlevingsgericht besturen de gemeente Wierden	7
Resultaten inwonersconsultatie	13

Colofon

Datum

15-08-2024

Opdrachtgever

Gemeente Wierden

Onderzoekers/adviseurs

Prof. Dr. Marcel Boogers
Jochem Hoogenboom MSc
Hadassa Koopmans MA
Dr. Inge Stortenbeker

Aanleiding, aanpak en leeswijzer

Aanleiding

Eind 2023 benaderde de bestuurlijke driehoek van de gemeente ons met de vraag: hoe komen we beter in contact met onze inwoners? Zowel raad, college als organisatie deelde deze wens. Het is ook een begrijpelijke en herkenbare wens: niet alleen omdat het gemeentebestuur er uiteindelijk voor de inwoners is, maar ook omdat de huidige tijd vraagt om het meer en beter betrekken van inwoners.

Wij hebben de vraag van de gemeente samengevat als een vraag naar meer samenlevingsgericht besturen. Inwoners meer en beter betrekken is namelijk niet alleen een kwestie van hoe een gemeente zich op de samenleving richt. Het vraagt ook wat van de manier waarop je het bestuur van de gemeente inricht. Alleen met een goed functionerend bestuurlijk samenspel heb je de stevige basis van waaruit je je vervolgens op de samenleving kunt richten.

Aanpak

Hoe komt de gemeente tot meer samenlevingsgericht besturen? Daarvoor hebben we de volgende aanpak voorgesteld en doorlopen:

Stap 1: Creëren van inzicht en overzicht

Methode: Documenten, interviews en enquête bestuurscultuur

De eerste stap was het creëren van inzicht en overzicht in wat de gemeente al doet op het gebied van samenlevingsgericht besturen, wat de wensen en ambities zijn en wat de bestuurscultuur van de gemeente is. Dat inzicht en overzicht hebben we gemaakt via een analyse van gemeentelijke documenten gelinkt aan participatie en het bestuurlijk samenspel. Daarnaast hebben we interviews gehouden met de werkgroep Werkwijze raad, de burgemeester, de wethouders, de gemeentesecretaris, de griffier en de programmaregisseur. Tot slot hebben we via een enquête onder raadsleden, collegeleden en ambtenaren in kaart gebracht hoe zij de bestuurscultuur van de gemeente Wierden zien.

Stap 2: Uitgangspunten samenlevingsgericht besturen vastleggen

Methode: Werkconferentie

De tweede stap was een werkconferentie met raadsleden, collegeleden en ambtenaren om samen de uitgangspunten voor samenlevingsgericht besturen vast te leggen. De inzichten uit stap 1 waren het uitgangspunt voor de thema's van de werkconferentie:

- Effectiviteit en kwaliteit van raadsvergaderingen;
- Samenspel tussen gemeenteraad en college;
- Informatievoorziening aan en informatiebehoefte van de gemeenteraad;
- De participatie van inwoners.

De deelnemers aan de werkconferentie hebben vervolgens samen de belangrijkste uitgangspunten voor deze thema's vastgelegd via een aantal gespreksrondes waarin ze keken naar wat de gemeente Wierden wil veranderen, wat hun eigen rol daarin is, wat daarvoor nodig is en wat op korte termijn moet gebeuren.

Stap 3: Wensen inwoners in kaart brengen

Methode: Inwonersconsultatie

Voor meer samenlevingsgericht besturen is het belangrijk om niet alleen in kaart te brengen wat raad, college en organisatie belangrijk vinden en wensen. Samenlevingsgericht besturen gaat uiteindelijk om de inwoners; dus wat zijn hun wensen als het gaat over betrokken zijn en worden bij hun gemeente? Dat hebben we uitgevraagd via een inwonersconsultatie: een online vragenlijst met meerkeuze en open vragen waarin inwoners hun mening konden geven.

Stap 4: Advies vaststellen voor samenlevingsgericht besturen

Methode: Routekaart

Op basis van alle input die in de stappen 1 tot en met 3 is verzameld, hebben we concrete adviezen opgesteld die de gemeente kunnen helpen (meer) samenlevingsgericht te besturen. Dit hebben we verwerkt in een routekaart. Op deze kaart staan routes met concrete acties die de gemeente kan nemen naar meer samenlevingsgericht besturen.

Leeswijzer

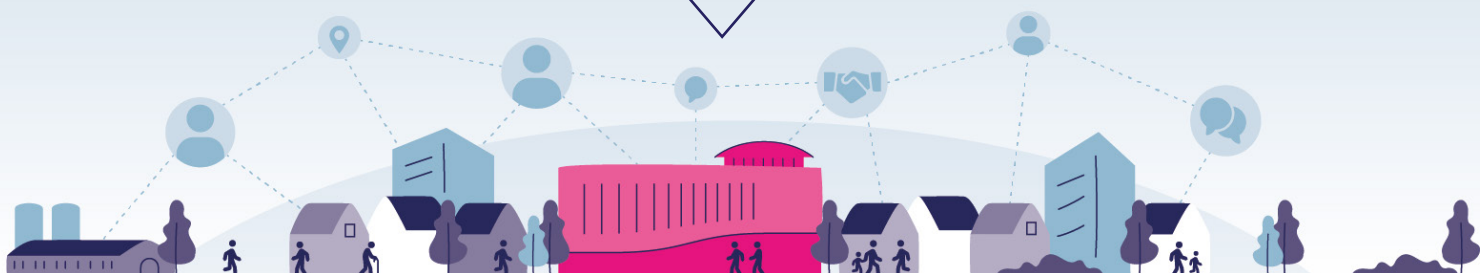
Dit rapport heeft de volgende onderdelen:

- **Routekaart samenlevingsgericht besturen**
We beginnen met het belangrijkste: het overzicht van de routes die wij de gemeente adviseren voor samenlevingsgericht besturen.
- **Toegelichte routekaart samenlevingsgericht besturen**
In de toegelichte routekaart samenlevingsgericht besturen leggen we uit waarom we de gemeente de routes en bijbehorende acties aanbevelen.
- **Resultaten inwonersconsultatie**
In de resultaten van de inwonersconsultatie geven we alle opbrengsten van de enquête weer. Daarnaast geven we hier de onderzoeksverantwoording, inclusief een toelichting op de representativiteit van de resultaten.

Routekaart samenlevingsgericht besturen

EINDBESTEMMING 1

Gemeenteraad, de ambtelijke organisatie en het college van B&W staan in contact met de samenleving

Route 1: Verbeter de manier waarop inwoners betrokken worden bij de gemeente

Vertrekmoment: Direct

Sluit aan bij onderwerpen die inwoners belangrijk vinden.

Beslis bij de start van een project of je inwoners informeert, om hun mening vraagt, laat meewerken en/of laat meebeslissen.

Sluit aan bij de voorkeursmanieren van inwoners om mee te denken en mee te doen.

Vraag alleen inbreng van inwoners als je daar daadwerkelijk wat mee gaat doen, communiceer van tevoren wat je met de inbreng gaat doen en koppel terug wat het uiteindelijke resultaat is.

Kijk hoe je minder goed bereikbare doelgroepen alsnog kunt betrekken.

Ga door met bestaande initiatieven om inwoners te betrekken.

Veranker bovenstaande adviezen in de organisatie.

Route 2: Verbeter de zichtbaarheid van de raad

Vertrekmoment: Maak een plan voor de rest van deze raadsperiode

Verbeter de online zichtbaarheid van de raad.

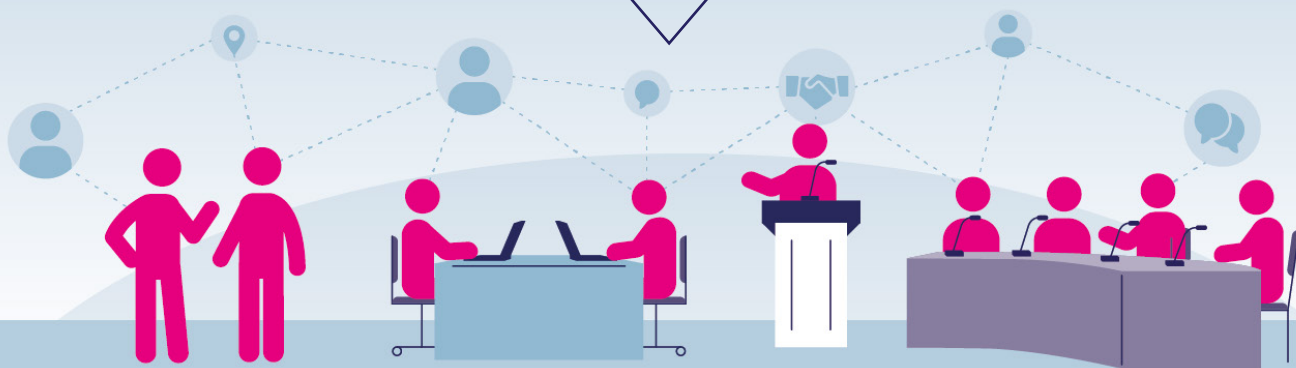
Wees als raad meer zichtbaar in de gemeente Wierden zelf.

ROUTE 1

ROUTE 2

Een versterkt samenspel tussen raad, college en organisatie

Route 1: Voer snelle verbeteringsmogelijkheden door rondom informatievoorziening en debatbevordering

Vertrekmoment: Direct

Investeer in een online informatievoorzieningssysteem voor de raad.

Zet collegevoorstellen niet meer één op één door naar de raad, maar maak een apart raadsvoorstel.

Beslis of raadsleden mogen interrumperen vanaf hun eigen plek.

Beslis of informatie vanuit het college direct naar de raad kan in plaats van eerst naar het presidium.

Verbeter de kwaliteit van adviesnota's.

Route 2: Maak als raad en griffie een plan voor het versterken van het raadsdebat

Vertrekmoment: Maak een plan voor vertrek, en beslis wat er in deze raadsperiode kan en wat naar de volgende raadsperiode kan

Beslis of de gemeenteraad overgaat naar een ander vergadermodel.

Werk structureel aan de debats- en voorzitterschapsvaardigheden van de raadsleden.

Breng in kaart welke processen efficiënter gemaakt kunnen worden.

Route 3: Werk aan de onderlinge binding en het vertrouwen tussen raad, college en organisatie

Vertrekmoment: Maak een plan voor vertrek, en stel het deze raadsperiode in

Plan periodiek informele ontmoetingsmomenten voor raadsleden in.

Bevorder het contact tussen wethouders en (oppositie-) fracties.

Plan periodiek (bijvoorbeeld twee keer per jaar) een reflectiemoment met raad, college en organisatie in.

ROUTE 1

ROUTE 2

ROUTE 2

Toegelichte routekaart samenlevingsgericht besturen gemeente Wierden

Dit is de uitgeschreven versie van de routekaart samenlevingsgericht besturen. Hier onderbouwen we waarom we de gemeente de eindbestemmingen, routes en acties op de routekaart adviseren.

Reisadvies:

Zorg dat er een reisleader is: iemand (een persoon of een team) die het overzicht heeft over de hele reis, personen verantwoordelijk maakt voor routes en/of bijbehorende acties op de route, budget reserveert, deadlines stelt, de voortgang bewaakt en periodiek raad, college en organisatie informeert over de voortgang. Zorg ook dat er aan de start commitment is voor het reisplan bij bestuur, organisatie en griffie.

Eindbestemming 1: Gemeenteraad, de ambtelijke organisatie en het college van B&W staan in contact met de samenleving

In contact staan met de samenleving is iets wat niet alleen raad, college en organisatie belangrijk vinden, maar inwoners zelf ook. Zij konden in een vragenlijst aangeven hoe ze betrokken willen zijn bij de gemeente. Daarbij vond de overgrote meerderheid van de respondenten het belangrijk dat inwoners mee kunnen denken en doen met de gemeente. De onderstaande twee routes helpen om de eindbestemming van goed contact te bereiken.

1

Route 1: Verbeter de manier waarop inwoners betrokken worden bij de gemeente

Vertrekmoment: Direct

Om te zorgen dat gemeente en samenleving met elkaar in contact staan, is het belangrijk inwoners te betrekken bij wat de gemeente doet. Dat sluit aan bij wat inwoners zelf willen: een groot deel van de respondenten wil zeker meedenken en –doen met plannen van de gemeente en vindt daarnaast dat de gemeente inwoners meer moet aanmoedigen om betrokken te zijn. De gemeente kan een aantal acties uitvoeren om inwoners meer en beter te betrekken:

1. Sluit aan bij onderwerpen die inwoners belangrijk vinden

De belangrijkste reden voor respondenten om mee te willen denken en doen met de gemeente is als het een belangrijk onderwerp is. Respondenten vinden verkeer & mobiliteit, openbare ruimte, veiligheid en wonen & bouwen de vier belangrijkste onderwerpen. Ze denken graag mee op zowel beleidsniveau als op buurt- of wijkniveau.

2. Beslis bij de start van een project of je inwoners informeert, om hun mening vraagt, laat meewerken en/of laat meebeslissen

Inwoners kunnen op verschillende manieren betrokken worden bij plannen en projecten van de gemeente. Inwoners informeren is een basisvoorwaarde en sluit ook aan bij wat respondenten willen: de meerderheid wil vooral betrokken zijn bij de gemeente door informatie te krijgen over gemeentelijke plannen. Daarnaast wil de meerderheid zijn mening kunnen geven over gemeentelijk beleid. Een kleiner deel wil ook samenwerken met de gemeente of meebeslissen. Niet ieder onderwerp leent zich voor iedere vorm van meedenken en -doen, maar zorg dat het een expliciete keuze vooraf is in plaats van een beslissing die in de loop van het project gemaakt wordt.

3. Sluit aan bij de voorkeursmanieren van inwoners om mee te denken en mee te doen

De voorkeursmethode van respondenten om mee te denken is de online vragenlijst; dat geldt zowel voor meedenken op wijk-/buurniveau als op beleidsniveau. De bewonersavond is ook populair. Qua tijdsbesteding voor meedenken geven de respondenten de voorkeur aan een half uur tot 1 uur per week, gevolgd door 1-2 uur per week en minder dan een half uur per week. Kijk bij de start van een project dus niet alleen of je inwoners informeert, om hun mening vraagt of laat meewerken/-beslissen (actie 2), maar ook hoe je daarin vervolgens zo veel mogelijk kunt aansluiten op hun voorkeursmethode en -tijd.

4. Vraag alleen inbreng van inwoners als je daar daadwerkelijk wat mee gaat doen, communiceer van tevoren wat je met de inbreng gaat doen en koppel terug wat het uiteindelijke resultaat is

Respondenten willen meedenken met de gemeente onder de voorwaarde dat het ook echt dingen verandert. Niet alle respondenten hadden daar even positieve ervaringen mee: een deel van hen stelde in een open antwoord dat ze eerder via vragenlijsten of andere methoden inbreng hebben gegeven aan de gemeente, maar vervolgens nooit hebben gehoord of gezien dat er iets met hun inbreng gedaan is. Vraag dus alleen inbreng als je die echt gaat gebruiken, communiceer zo concreet mogelijk naar inwoners waar hun inbreng gebruikt gaat worden, en laat het uiteindelijke resultaat aan hen zien.

5. Kijk hoe je minder goed bereikbare doelgroepen alsnog kunt betrekken

Niet alle doelgroepen bereik je even goed met de communicatie van de gemeente. Jongeren en jongvolwassenen bijvoorbeeld, maar ook minder digitaal vaardige doelgroepen, zoals ouderen. Maak een plan voor hoe je hen alsnog kunt bereiken. Kijk hiervoor eerst samen met organisaties uit de gemeente die betrokken zijn bij deze doelgroepen wat geschikte manieren zijn om hen te bereiken. Check vervolgens bij de start van een project of een lastig bereikbare doelgroep een belangrijke stakeholder is. Er zal namelijk niet bij ieder project de tijd of het budget zijn voor extra inspanning om lastiger bereikbare doelgroepen te betrekken. Door de lastig bereikbare doelgroepen bij de start van een project in kaart te brengen, kun je een wel-overwogen beslissing maken wanneer je wel die extra inspanning doet.

6. Ga door met bestaande initiatieven om inwoners te betrekken

De gemeente heeft al een aantal initiatieven (gehad) om inwoners te betrekken: de Kinderraad, het Right to Challenge bij het Groen Beleidsplan, de Denktank van inwoners en ondernemers die meegedacht hebben over de toekomstvisie en het digitale inwonersplatform Wierden praat mee. Zet deze initiatieven voort en ontwikkel ze door.

7. Veranker bovenstaande adviezen in de organisatie

Het risico van bovenstaande adviezen is dat het bij adviezen blijft en niet tot verandering in de organisatie leidt. Maak daarom een persoon of team verantwoordelijk voor het verder brengen van deze adviezen. Deze persoon of dit team kan de organisatie actief informeren over de adviezen, en de participatieverordening en -handleiding, de participatiekaders in collegevoorstellen en andere relevante (werk)documenten en formats erop aanpassen. Maak het zo concreet mogelijk, door bijvoorbeeld in een collegevoorstel of ander format al standaard checkvragen op te nemen als 'Ga je inwoners alleen informeren, om hun mening vragen, of mee laten doen/beslissen?' en 'Zijn er lastig bereikbare doelgroepen betrokken bij dit onderwerp en zo ja, hoe ga je die bereiken?'.

2

Route 2: Verbeter de zichtbaarheid van de raad

Vertrekmoment: Maak een plan voor de rest van deze raadsperiode

De raadsleden vertegenwoordigen de inwoners van de gemeente: essentieel dus dat de raadsleden en inwoners goed met elkaar in contact staan. Van de respondenten zegt echter maar iets meer dan een kwart zich vertegenwoordigd te voelen door de gemeenteraad. In de toelichting die inwoners op dit antwoord geven, zeggen ze dat ze de raadsleden niet kennen, je ze weinig ziet en hoort, en dat ze niet het idee hebben dat raadsleden naar hen luisteren. Hoog tijd om te werken aan de zichtbaarheid van de raad: zo krijgen inwoners aan de ene kant een beter beeld van wat de raad allemaal doet en wat die voor hen kan betekenen, en krijgen raadsleden aan de andere kant een beter beeld van wat er onder inwoners speelt. Er zijn twee acties:

1. Verbeter de online zichtbaarheid van de raad

Op dit moment is de enige plek waar de raad online zichtbaar is, op de website van de gemeente. Daar wordt alleen de essentiële informatie gedeeld. Een uitleg van hoe een raad werkt, met welke onderwerpen de raad zich bezighoudt en – wellicht het belangrijkste – met wat voor zaken inwoners bij de gemeenteraad terecht kunnen, ontbreekt. Ook heeft de raad geen social media kanalen. Door die aan te maken, kun je een nieuw publiek kennis laten maken met het werk van de raad. Vergeet daarbij vooral de inzet van gesponsorde posts niet, om inwoners bijvoorbeeld uit te nodigen voor bijeenkomsten waar zij iets kunnen inbrengen.

2. Wees als raad meer zichtbaar in de gemeente zelf

Maak als raad en griffie een plan om meer zichtbaar en benaderbaar te zijn in de gemeente zelf. Twee ideeën hiervoor:

- a. Maak het Open Huis meer samenlevingsgericht. Dat kan door vaker (maatschappelijke) organisaties, ondernemers, inwoners expliciet uit te nodigen en een rol te geven in het Open Huis. Maar het helpt ook om het Open Huis buiten het gemeentehuis te houden. Maak dit een terugkerend agendapunt in de agenda commissie, zodat het niet vrijblijvend blijft.
- b. Ga als raadsleden vaker de straat op om inwoners te spreken. Een mooie aanleiding daarvoor is als er een inwonersenquête uitstaat: ga met een iPad de straat op en loop de enquête met de inwoners door.

Eindbestemming 2: Een versterkt samenspel tussen raad, college en organisatie

Samenlevingsgericht besturen betekent ook dat gekozen inwoners –gemeenteraadsleden – een sterke plek hebben in de besluitvorming. Dat vraagt om een steviger democratisch samenspel: daarbij heeft de raad een kaderstellende en controlerende rol, het college een beleidsvoorbereidende rol en de organisatie een adviserende en uitvoerende rol. De onderstaande routes helpen raad, college en organisaties hun rol beter te vervullen en strategischer te opereren.

1

Route 1: Voer snelle verbeteringsmogelijkheden door rondom informatievoorziening en debatbevordering

Vertrekmoment: Direct

Als het over belemmeringen gaat om je rol te pakken en strategisch te opereren, worden twee thema's vaak genoemd: de informatievoorziening kan beter en het debat mag bevorderd worden. Dit zijn thema's die niet in een dag zijn opgelost. Wel zijn er een paar acties die de gemeente direct kan uitvoeren om een eerste verbeterslag te maken. We hebben vijf acties op deze route:

1. Investeer in een online informatievoorzieningssysteem voor de raad

Op dit moment is er geen online informatievoorziening voor de raad: de informatie wordt bij B&W-besluiten gevoegd of openbaar op de website geplaatst. Dit maakt het moeilijker voor raadsleden om de benodigde informatie te vinden en kost hun tijd, die ze juist zouden moeten besteden aan de inhoud van hun raadswerk. Investeer in een online informatievoorzieningssysteem waarin raadsleden gestructureerd de benodigde informatie kunnen vinden.

2. Zet collegevoorstellen niet meer één op één door naar de raad, maar maak een apart raadsvoorstel

Een raad moet voldoende informatie hebben om zijn sturende en controlerende rol te kunnen vervullen, maar ook en vooral relevante informatie. Met raadsvoorstellen in plaats van collegevoorstellen, krijgt

de raad de informatie die voor hem van belang is en direct overzicht in de beslissing die van hem gevraagd wordt. Dit helpt de raad ook om strategisch en op hoofdlijnen te sturen.

3. Beslis of raadsleden mogen interromperen vanaf hun eigen plek

In vergaderingen moeten raadsleden naar voren lopen om te interromperen. Dat kan de snelheid uit het debat halen. Beslis of raadsleden interrupties voortaan vanaf hun plek mogen doen.

4. Beslis of informatie vanuit het college direct naar de raad kan in plaats van eerst naar het presidium

Informatie vanuit het college gaat nu eerst naar het presidium, waar het lang blijft hangen. Raadsleden hebben hierdoor minder tijd om zich in te lezen en binnen de fracties en tussen de fracties af te stemmen, wat de kwaliteit van het debat niet ten goede komt. Beslis of de informatie vanuit het college direct naar de gehele raad kan; en zo niet, maak een plan om de informatie vanuit het presidium sneller bij de raad te krijgen.

5. Verbeter de kwaliteit van adviesnota's

In adviesnota's zijn niet altijd alle kopjes gevuld. Wees daar scherper op. Ook kan het bij onderwerpen die complex zijn en/of al lang lopen, helpend zijn om historie en/of een factsheet toe te voegen. Voeg dit als optie in het format toe. Zo kan de raad op basis van juiste en volledige informatie beslissingen maken.

2

Route 2: Maak als raad en griffie een plan voor het versterken van het raadsdebat

Vertrekmoment: Maak een plan voor vertrek, en beslis wat er in deze raadsperiode kan en wat naar de volgende raadsperiode kan

Het verbeteren van de kwaliteit van het debat, vraagt ook om structurele veranderingen die meer gesprek en tijd vragen. Begin met dat gesprek en stel deadlines voor beslissingen. We zien drie acties.

1. Beslis of de gemeenteraad overgaat naar een ander vergadermodel

De gemeenteraad wil graag efficiënter vergaderen, meer vanuit de kernwaarden debatteren en sturend zijn. Een nieuw vergadermodel zou daarbij kunnen helpen: het BOB-vergadermodel werd vaak genoemd. Ga met elkaar in gesprek over het veranderen van het vergadermodel en zorg dat de uitkomst daarvan niet vrijblijvend is: kies om het vergadermodel wel of niet te veranderen. Denk ook aan de mogelijkheid om een nieuw vergadermodel eerst in een pilotfase uit te proberen.

2. Werk structureel aan de debats- en voorzittersvaardigheden van de raadsleden

Raadsleden vinden dat het debat beter en efficiënter kan. Vergaderingen duren bijvoorbeeld lang en er worden dubbele vragen gesteld. Goede debatvaardigheden en voorzittersvaardigheden helpen vergaderingen

efficiënter en beter te maken. Bied raadsleden standaard een debat- en voorzitterstraining aan. Laat dit terugkomen bij de komst van nieuwe raadsleden en het aantreden van een nieuwe raad.

3. Breng in kaart welke processen efficiënter gemaakt kunnen worden

De gemeenteraad stemt per bestemmingsplan: het zou een stuk efficiënter zijn om bestemmingsplannen waar geen bijzonderheden zijn direct af te hameren. Breng in kaart of er nog meer van soortgelijke processen zijn die efficiënter kunnen en maak een plan voor verbetering.

3

Route 3: Werk aan de onderlinge binding en het vertrouwen tussen raad, college en organisatie

Vertrekmoment: Maak een plan voor vertrek, en stel het deze raadsperiode in

Raadsleden van verschillende fracties spreken elkaar weinig informeel. Daar moet aan gewerkt worden: niet alleen omdat raadsleden zelf aangeven dat te missen, maar ook omdat een betere onderlinge binding de samenwerking kan verbeteren. Daar komt bij dat er in de gemeenteraad best sterk een gevoel kan leven van oppositie versus coalitie en de fracties in de oppositie niet altijd het gevoel hebben dat de wethouders ook hun wethouders zijn. Drie acties voor meer onderlinge binding en vertrouwen:

1. Plan periodiek informele ontmoetingsmomenten voor raadsleden in

Denk hierbij een eetmoment voor of een borrelmoment na een raadsvergadering en een uitje rond het zomerreces.

2. Bevorder het contact tussen wethouders en (oppositie-)fracties

In de gemeenteraad is het gebruikelijk dat wethouders vergaderingen van 'hun' fracties bezoeken, wat oppositiefracties een informatieachterstand geeft, zeker in hun beleving. Bij oppositiefracties is ook behoefte aan meer contact met wethouders. Kijk als bestuur hoe je het contact kunt bevorderen, door bijvoorbeeld periodiek bij fractievergaderingen aan te sluiten. Nodig daarnaast als (oppositie)fracties de wethouder zelf vaker uit voor een fractievergadering.

3. Plan periodiek (bijvoorbeeld twee keer per jaar) een reflectiemoment met raad, college en organisatie in

In het traject samenlevingsgericht besturen zijn raad, college en organisatie samengekomen om het een avond over hun samenwerking te hebben. Deelnemers gaven aan dat het goed was om het gesprek te voeren over hoe je bestuurt en samenwerkt, en daarnaast te merken dat je vaak dichterbij elkaar staat dan je in eerste instantie dacht. Faciliteer de mogelijkheid om het goede gesprek te voeren: plan bijvoorbeeld twee keer per jaar een moment met raad, college en organisatie. Dat kan rondom deze routekaart: waar staan we nu, waar willen we naartoe en wat is daarvoor nodig?

Resultaten inwonersconsultatie

Leeswijzer

In dit rapportonderdeel zijn de resultaten (in percentages) van de inwonersconsultatie te vinden. In totaal hebben 381 inwoners uit de gemeente de vragenlijst ingevuld. Boven ieder figuur staat de vraag beschreven zoals deze aan inwoners is gesteld, inclusief het aantal invullers dat de vraag heeft beantwoord. Dat geven we aan met $n = \dots$

Weging:

De resultaten zijn gewogen op de Citisens betrokkenheidsprofielen: we houden rekening met betrokkenheidsprofielen die onder- of juist oververtegenwoordigd zijn in de steekproef. Zo zeggen de resultaten niet alleen iets over de invullers van de vragenlijst, maar over de inwoners van de gemeente als geheel. Dit lichten we verder toe in de onderzoeksverantwoording.

Totaal percentage:

Meerkeuzevragen tellen niet altijd op tot precies 100%: dat heeft te maken met de afronding van getallen. Indien een vraag door minder dan 100 invullers is beantwoord, geven we het (gewogen) aantal per antwoord weer in plaats van percentages.

Open vragen

In de inwonersconsultatie hebben we ook een aantal open vragen gesteld. In de onderzoeksresultaten geven we een impressie van de antwoorden op die vragen.

Wat vindt u?

Ik heb de kans gekregen om mee te denken met de gemeente (slidervraag, $n = 381$);

Ik heb de kans gekregen om mee te doen met de gemeente (slidervraag, $n = 381$)

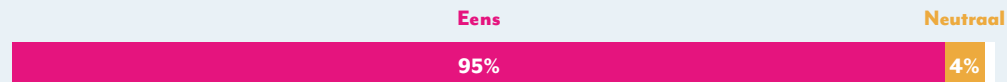

	% Meedenken	% Meedoen
Helemaal eens	15%	11%
	28%	17%
	29%	26%
Neutraal	11%	18%
	5%	9%
	5%	6%
Helemaal oneens	1%	3%
Weet ik niet / geen mening	5%	10%

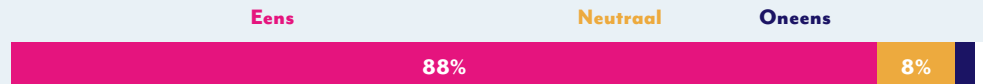
Het is belangrijk dat de gemeente Wierden haar inwoners mee laat denken

(slidervraag, n = 381);

Het is belangrijk dat de gemeente Wierden haar inwoners mee laat doen

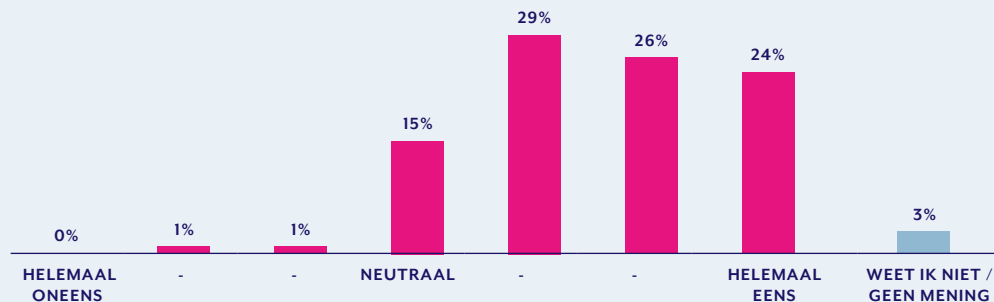
(slidervraag, n = 381)

	% Meedenken	% Meedoen
Helemaal eens	49%	33%
	34%	31%
	12%	23%
Neutraal	4%	8%
	0%	2%
	0%	0%
Helemaal oneens	0%	0%
Weet ik niet / geen mening	0%	2%

De gemeente Wierden moet haar inwoners meer aanmoedigen om betrokken te zijn

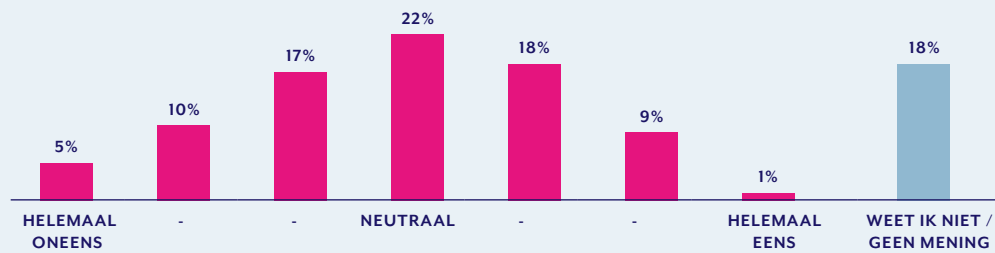
(slidervraag, n = 381)

	%
Helemaal oneens	0%
	1%
	1%
Neutraal	15%
	29%
	26%
Helemaal eens	24%
Weet ik niet / geen mening	3%

Wat vindt u? Ik voel me vertegenwoordigd door de raadsleden van de gemeente Wierden (slidervraag, n = 381)

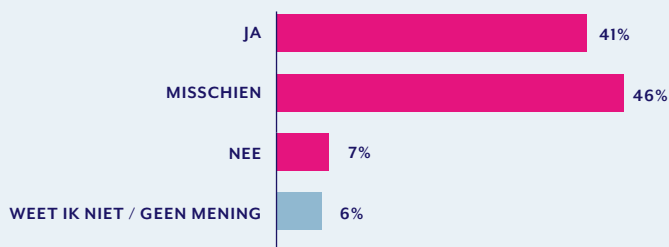
	%
Helemaal oneens	5%
	10%
	17%
Neutraal	22%
	18%
	9%
Helemaal eens	1%
Weet ik niet / geen mening	18%

Wilt u uw antwoord toelichten? (open vraag, n = 119)

Thema	Quotes
Weinig politiek betrokken	"Ben me niet zo politiek bewust", "Ben niet zo betrokken met de raad van Wierden"
Onbekendheid met de raad	"Ik ken geen raadsleden", "Kan beter, zien ze niet vaak in buurthuis of op straat", "Raadsleden zijn voor de gemiddelde inwoner van Wierden redelijk onzichtbaar, muv stukjes in het lokale krantje. Verder hoor of zie je nooit wat van ze."
Oneens met besluitvorming	"Er is een monopoly van 1 partij in de gemeenteraad. Die luistert eenzijdig." "De politiek in Wierden is vaak besluite-loos en langdradig. Kijkt te weinig naar de toekomst"
Niet gehoord voelen	"Gemeente maakt tijd vrij om te luisteren en plannen te maken maar doet er vervolgens niets mee.", "Heeft geen enkel effect wordt alleen aangehoord", "ik vraag me af of ze echt willen luisteren, heb al vaker O op het rekest gekregen", "Je kunt wel van alles inbrengen maar de gemeente gaat gewoon haar eigen gang"
Democratische representatie	"Democratisch gekozen", "Niet ieder raadslid zal mijn voorkeur vertegenwoordigen. De raadsfractie van mijn voorkeur vertegenwoordigt mij in de raadszaal.", "Het is niet mijn stemvoorkeur die nu in de meerderheid zijn"

Zou u willen meedenken of -doen met de plannen van de gemeente Wierden?

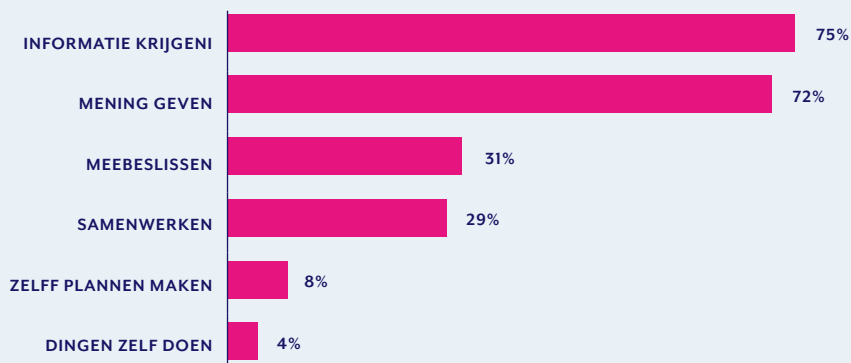
(slidervraag, n = 381)

	%
Ja	41%
Misschien	46%
Nee	7%
Weet ik niet / geen mening	6%

Een bijdrage leveren kan op verschillende manieren. U kunt ervoor kiezen om alleen op de hoogte te blijven van wat er gebeurt, maar u kunt ook zelf actief dingen doen.

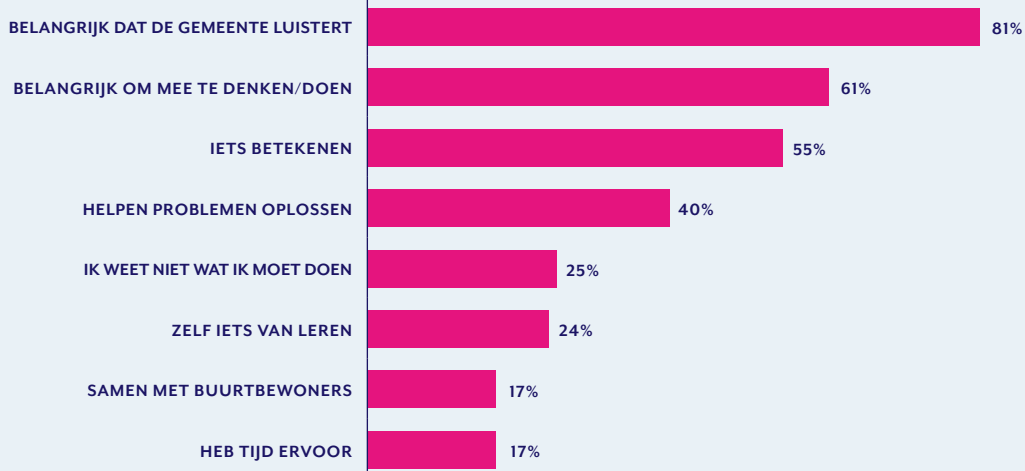
Hoe zou u een bijdrage willen leveren aan de gemeente Wierden? (meerkeuzevraag, n = 331, alleen invullers die (misschien) willen meedenken of -doen met de plannen van de gemeente).

	%
Ik wil informatie krijgen over plannen van de gemeente	75%
Ik wil mijn mening geven over plannen van de gemeente	72%
Ik wil met de gemeente meebeslissen over de plannen	31%
Ik wil samen met de gemeente werken aan plannen	29%
Ik wil zelf plannen maken die de gemeente moet uitvoeren	8%
Ik wil dingen die de gemeente nu doet zelf doen (bijv. zelf het groen in de straat onderhouden of het buurthuis beheren)	4%
Op een andere manier, namelijk:	7%
Ik wil geen bijdrage leveren	2%
Weet ik niet / geen mening	2%

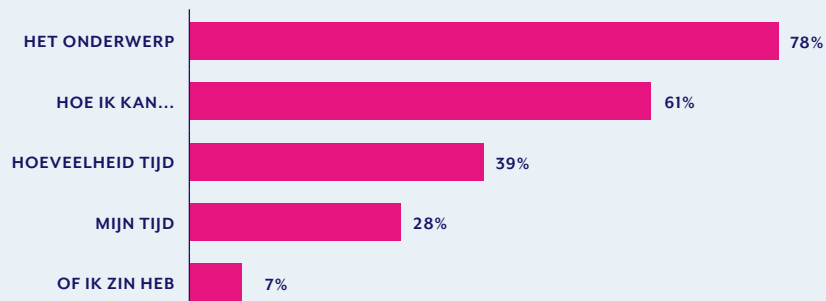

Waarom denkt of doet u graag mee? (meerkeuzevraag, n = 155, alleen invullers die willen meedenken of -doen met de gemeente Wierden)

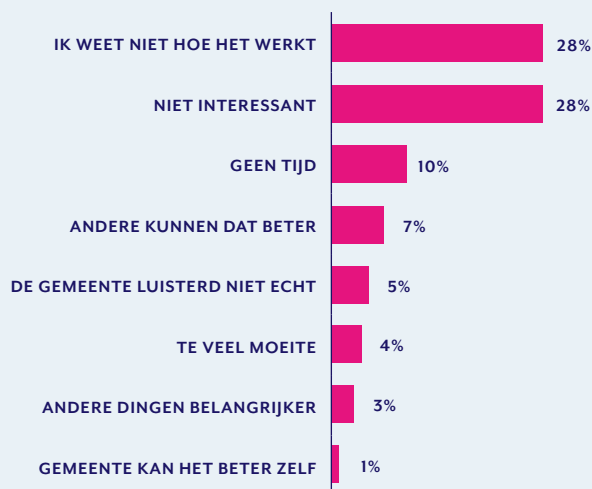
	%
Ik vind het belangrijk dat de gemeente luistert naar haar inwoners	81%
Ik vind het belangrijk om mee te denken of doen	61%
Ik wil iets betekenen voor de samenleving	55%
Ik wil graag helpen problemen op te lossen	40%
Ik weet hoe ik mee kan denken of beslissen en wat ik daarvoor moet doen	25%
Ik wil er zelf iets van leren	24%
Ik wil graag samen met buurtbewoners iets doen	17%
Ik heb hier tijd voor	17%
Anders, namelijk:	8%
Weet ik niet / geen mening	1%

U wilt misschien meedenken of -doen met de gemeente Wierden. Waar hangt dat vanaf? (meerkeuzevraag, n = 176, alleen invullers die misschien willen meedenken of -doen met de gemeente Wierden) Dit is afhankelijk van...

	%
Dat hangt van het onderwerp af	78%
Dat hangt af van de manier waarop ik kan meedenken (via een vragenlijst, bijeenkomst etc.)	61%
Dat hangt ervan af hoeveel tijd het kost	39%
Dat hangt ervan af of ik tijd heb	28%
Dat hangt ervan af of ik op dat moment zin heb	7%
Anders, namelijk:	5%
Weet ik niet / geen mening	1%

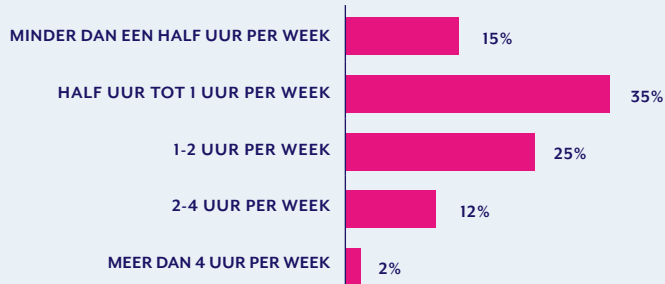
Waarom denkt of doet u liever niet mee? (meerkeuzevraag, n = 28, alleen invullers die niet willen meedenken of –doen met de gemeente Wierden)

	%
Ik weet niet hoe het werkt of wat ik moet doen	28
Ik vind het niet interessant	28
Ik heb er geen tijd voor	10
Andere inwoners kunnen dat beter dan ik	7
Ik denk dat de gemeente niet echt luistert	5
Ik vind het te veel moeite	4
Ik vind andere dingen belangrijker	3
Ik denk dat de gemeente het zelf beter kan dan haar inwoners	1
Anders, namelijk:	8
Weet ik niet / geen mening	28

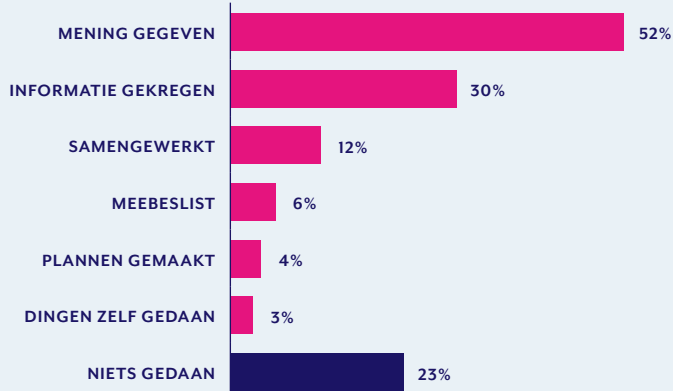

Stel: u wordt gevraagd een halfjaar mee te denken en doen met de gemeente Wierden. Hoeveel tijd wilt u hier maximaal mee bezig zijn? (enkele keuze, n = 331, alleen invullers die (misschien) willen meedenken of -doen met de gemeente Wierden)

	%
Minder dan een half uur per week	15%
Half uur tot 1 uur per week	35%
1-2 uur per week	25%
2-4 uur per week	12%
Meer dan 4 uur per week	2%
Weet ik niet / geen mening	11%

Heeft u wel eens meegedacht of meegedaan met de gemeente Wierden? (meerkeuzevraag, n = 381)

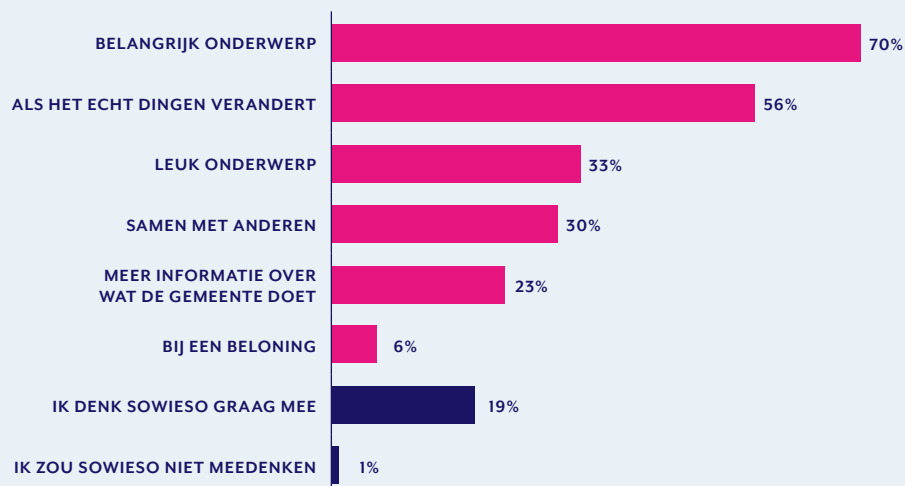
	%
Ik heb mijn mening gegeven over plannen van de gemeente	52%
Ik heb informatie gekregen over plannen van de gemeente	30%
Ik heb samen met de gemeente gewerkt aan plannen	12%
Ik heb meebeslist over plannen met de gemeente	6%
Ik heb zelf plannen gemaakt die de gemeente heeft uitgevoerd	4%
Ik heb dingen zelf gedaan die de gemeente eerst deed (bijv. zelf het groen in de straat onderhouden of het buurthuis beheren)	3%
Anders, namelijk:	9%
Ik heb niet meegedacht of meegedaan	23%
Weet ik niet / geen mening	5%

Wilt u iets vertellen over uw ervaring met het meedenken of meedoen met de gemeente Wierden? (open vraag, n = 133)

Thema	Quotes
Tevreden over de ervaringen	"Was goed geregeld en je werd gehoord.", "Buurt bijeenkomst was fijn om je mening te geven", "Prettige samenwerking"
Gebrek aan terugkoppeling	"Ik heb wel eens meegedaan aan een enquête maar kreeg geen terug koppeling zodat ik hierdoor niet erg gemotiveerd was vaker mee te doen", "Daarna hoor je niets meer.", "Er weinig van terug gezien helaas"
Traag handelen	"Door drukte en volle agenda's is het soms een 'trage' organisatie.", "Kost veel tijd om iets samen met de gemeente te realiseren. Voordat je serieus aan de tafel zit, gaat veel energie zitten. Initiatieven moeten eerder begeleid worden vanuit de gemeente. Er is wel bereidheid bij de ambtenaren.", "Traag en onbegrijpelijke beslissingen"
Ontevreden over de uitkomsten	"Soms als een cursus met teleurstellingen.", "Wat je ook aandraagt er wordt niets mee gedaan. En dan in de raadsvergadering zeggen dat ze aan burgerparticipatie doen. Belachelijk."

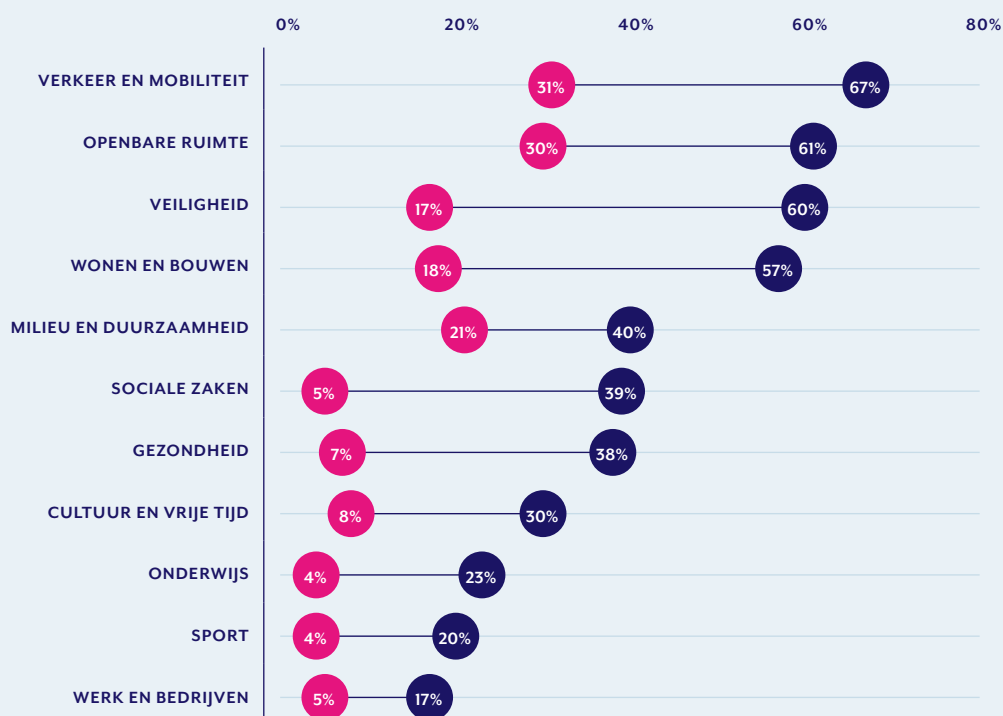
Wat zou voor u een (extra) reden zijn om mee te denken of doen met de gemeente Wierden? (meerkeuzevraag, n = 381)

	%
Als ik het onderwerp belangrijk vind	70%
Als het echt dingen gaat veranderen	56%
Als ik het onderwerp leuk vind	33%
Als het samen met anderen is	30%
Als ik meer informatie krijg over wat de gemeente precies doet	23%
Als er een beloning tegenover staat	6%
Anders, namelijk:	4%
Ik denk sowieso graag mee	19%
Ik zou sowieso niet meedenken	1%
Weet ik niet / geen mening	5%

Over welke onderwerpen heeft u in de afgelopen twee jaar met de gemeente Wierden meegedacht of meegedaan? (meerkeuzevraag, n = 277, alleen inwoners die hebben meegedacht of meegedaan met de gemeente)

Wat zijn onderwerpen die voor u belangrijk zijn in de gemeente Wierden (meerkeuzevraag n = 381)

	Meegedacht/-gedaan	Belangrijk
Verkeer en mobiliteit	31%	67%
Openbare ruimte (bijv. parken of verlichting)	30%	61%
Veiligheid	17%	60%
Wonen en bouwen	18%	57%
Milieu en duurzaamheid	21%	40%

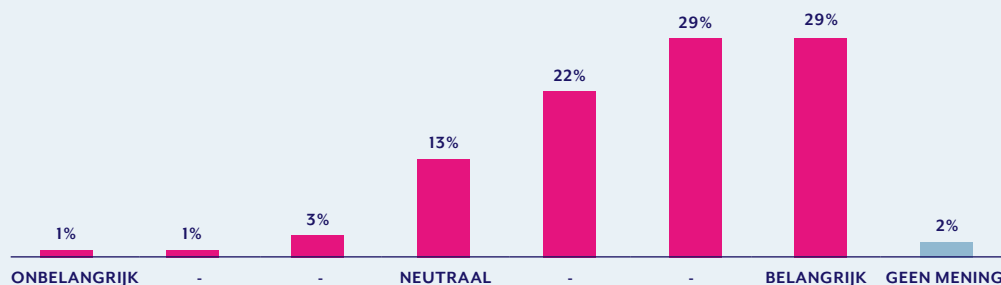

	Meegedacht/-gedaan	Belangrijk
Sociale zaken (mensen helpen)	5%	39%
Gezondheid	7%	38%
Cultuur en vrije tijd	8%	30%
Onderwijs	4%	23%
Sport	4%	20%
Werk en bedrijven	5%	17%
Een ander onderwerp, namelijk:	4%	6%
Geen van deze onderwerpen	9%	0%
Weet ik niet / geen mening	5%	2%

Wilt u uw antwoord toelichten? (open vraag, n = 63)

Thema	Quotes
Suggesties voor andere onderwerpen om mee te denken	“Ik vind het autovrij of autoluw maken van het centrum erg belangrijk”, “Sport; wanneer begint de bouw voor een nieuwe sporthal. Verzorgingstehuis; behoefte groot. Woongelegenheden voor jeugd die absoluut kan kopen verhogen.”, “Bijdragen aan een goede en veilige lokale samenleving”, “Onderhoud straten en stoepen”
Motivaties om mee te denken en doen	“Wil mee praten en ook gehoord worden”, “Ik wil mensen graag helpen”, “Ik vind het belangrijk mee te denken, het is in ieders belang”

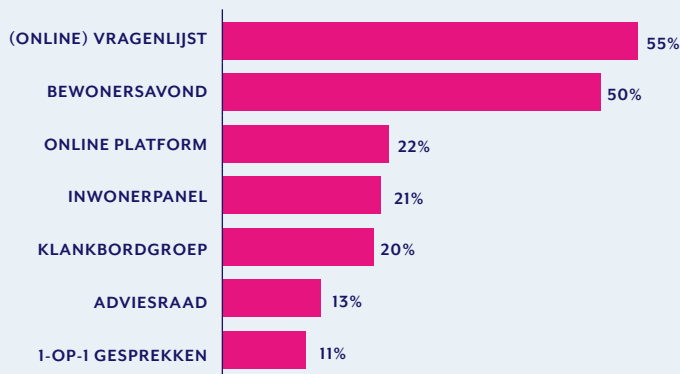
Casus 1: Stel de gemeente Wierden wil in uw buurt of wijk een stuk groen opknappen... Hoe belangrijk vindt u het om mee te denken? (slidervraag, n = 381)

	%
Onbelangrijk	1%
	1%
	3%
Neutraal	13%
	22%
	29%
Belangrijk	29%
Weet ik niet / geen mening	2%

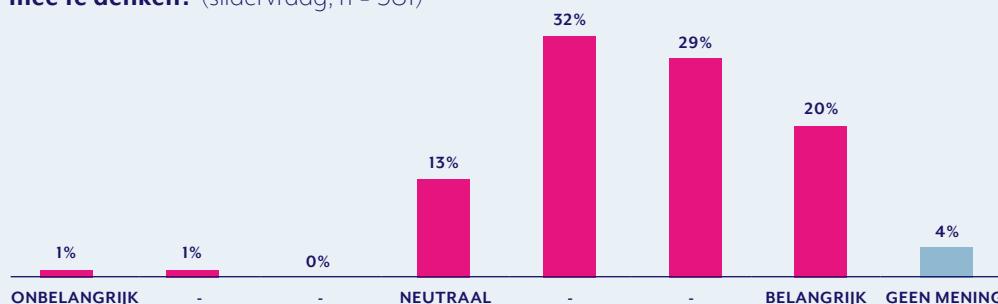

Hoe wilt u meedenken? (meerkeuzevraag, n = 381)

	%
Via een (online) vragenlijst	55%
Tijdens een bewonersavond	50%
Via een online platform	22%
Als lid van een inwonerpanel	21%
Als lid van een klankbordgroep	20%
Als lid van een adviesraad	13%
Via 1-op-1 gesprekken	11%
Op een andere manier, namelijk:	2%
Ik wil hier niet over meedenken	1%
Weet ik niet / geen mening	2%

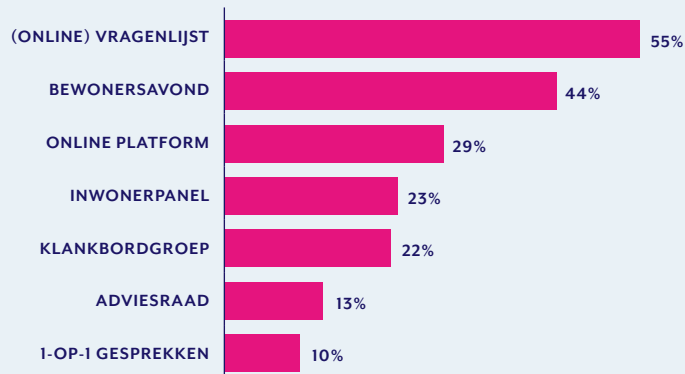
Casus 2: Stel: de gemeente gaat haar beleid aanpassen, bijvoorbeeld over de toekomst van wonen en leven in de gemeente Wierden. In het beleid schrijft de gemeente de belangrijkste plannen en doelen op... Hoe belangrijk vindt u het om mee te denken? (slidervraag, n = 381)

	%
Onbelangrijk	1%
	1%
	0%
Neutraal	13%
	32%
	29%
Belangrijk	20%
Weet ik niet / geen mening	4%

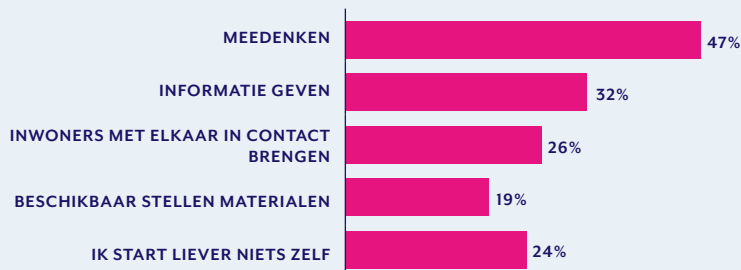

Hoe wilt u meedenken? (meerkeuzevraag, n = 381)

	%
Via een (online) vragenlijst	55%
Tijdens een bewonersavond	44%
Via een online platform	29%
Als lid van een klankbordgroep	23%
Als lid van een inwonerpanel	22%
Als lid van een adviesraad	13%
Via 1-op-1 gesprekken	10%
Op een andere manier, namelijk:	1%
Ik wil hier niet over meedenken	1%
Weet ik niet / geen mening	2%

Hoe wilt u meedenken? (meerkeuzevraag, n = 381)

	%
Meedenken in mogelijkheden en de regels	47%
Informatie geven over hoe ik plannen kan indienen	32%
Helpen om inwoners met elkaar in contact te brengen	26%
Beschikbaar stellen van materialen	19%
Op een andere manier, namelijk:	2%
Ik start liever niets zelf	24%
Weet ik niet / geen mening	18%

Wilt u nog iets kwijt over meedenken en -doen in de gemeente Wierden of de vragenlijst?

(open vraag, n = 48)

Thema	Quotes
Handelen naar input participatie	"Ben nu aan het einde van de lijst. Wat wordt er mee gedaan? Waarschijnlijk gewoon alleen voor kennisgeving aangenomen.", "Ik ben zeer teleurgesteld in de gemeente. De inwonersparticipatie is alleen maar voor de Bühne", "Neem de bevolking serieus"
Blij met de enquête	"Goed dat de gemeente dit inventariseert.", "Goed initiatief deze enquête!"

Extra analyse: uitsplitsing op leeftijd

Aanvullend op de hoofdanalyses hebben we de vragen ook nog uitgesplitst naar leeftijd (15-45 jaar, 45-65 jaar en 65+). Hieronder beschrijven we de verschillen die daarbij opvielen. De uitsplitsingen zijn ter indicatie en zijn niet representatief voor alle inwoners van de gemeente Wierden uit de betreffende leeftijdsgroep. We vergelijken de verschillen met de totaalpercentages van alle invullers die we hierboven omschreven hebben.

Meedenken en meedoen

Invullers van 15-45 jaar oud vinden dat ze minder vaak de kans krijgen om mee te denken (31% t.o.v. 11%) en mee te doen (38% t.o.v. 18%) met de gemeente. Toch geven ze juist vaker aan dat ze wel willen meedenken of -doen met de plannen van de gemeente (59% t.o.v. 41%). Invullers van 65 jaar en ouder willen minder vaak hun mening geven over de plannen (64% t.o.v. 72%).

Voor invullers die misschien willen meedenken of meedoen met de gemeente, hangt het vaak af van het onderwerp (75%) of ze uiteindelijk meedoen. Tijd speelt ook een rol, maar dat verschilt per leeftijdscategorie. Voor 65-plussers is meedoen minder afhankelijk van hoeveel tijd iemand heeft (15%) of hoeveel tijd het kost (24%). Dit is relatief belangrijker voor de andere groepen; voor 27% van de 15-45-jarigen en 44% van de 45-65-jarigen hangt meedoen af van de tijd die ze hebben, en voor respectievelijk 62% en 48% hangt meedoen af van hoeveel tijd het kost.

Redenen om mee te doen

Voor invullers van 65 jaar en ouder is het minder belangrijk of het onderwerp leuk is (26% t.o.v. 33%) of als het echt dingen verandert (45% t.o.v. 56%). Voor de jongste leeftijdscategorie is echter een beloning vaker een (extra) reden om mee te doen (16% t.o.v. 6%).

Onderwerpen om over mee te denken en doen

Wonen en bouwen is vaker belangrijk voor invullers van 45 tot 65 jaar (66% t.o.v. 57%), terwijl werk en bedrijven voor deze groep juist minder belangrijk is (10% t.o.v. 17%). Onderwijs is daarentegen een belangrijk thema voor 15-45-jarigen (33% t.o.v. 23%),

Manieren om mee te denken

We legden invullers twee casussen voor (stuk groen opknappen en beleid aanpassen) en vroegen invullers hoe ze mee willen denken. Invullers van 15-45 jaar geven vaker de voorkeur aan een online platform (stuk groen: 44% t.o.v. 22%, beleid aanpassen: 55% t.o.v. 29%) en doen dat vaker liever niet tijdens een bewonersavond (beleid aanpassen: 32% t.o.v. 44%). 45-65-jarigen willen relatief vaker hun input leveren als lid van een inwonerspanel (stuk groen: 33% t.o.v. 21%, beleid aanpassen: 32% t.o.v. 23%). Invullers uit de hoogste leeftijdscategorie geven minder de voorkeur aan een klankbordgroep (stuk groen: 15% t.o.v. 20%, beleid aanpassen: 18% t.o.v. 22%).

Zelf een initiatief starten

Invullers van 65 jaar en ouder hebben minder interesse om zelf een initiatief te starten binnen de gemeente. Ten opzichte van de andere leeftijdscategorieën hebben ze minder interesse dat de gemeente meedenkt in mogelijkheden en regels (33% t.o.v. 47%), informatie geeft (21% t.o.v. 32%), helpt om inwoners met elkaar in contact te brengen (17% t.o.v. 26%) of materialen beschikbaar stelt (12% t.o.v. 19%). 15-45-jarigen willen relatief vaker dat de gemeente helpt om inwoners met elkaar in contact te brengen (40% t.o.v. 26%) en 45-65-jarigen ontvangen liever informatie over hoe ze plannen kunnen indienen (47% t.o.v. 32%).

Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek stond live van 23 mei tot en met 6 juni 2024. De vragenlijst was via de open link www.wierden.nl/wierden-praat-mee in te vullen.

Er is tijdens de twee weken op verschillende manieren aandacht gevraagd voor het onderzoek om een zo divers mogelijk publiek te bereiken. De gemeente Wierden heeft via haar sociale mediakanalen met een advertentie het onderzoek onder de aandacht gebracht. Ook is via nieuwsplatforms (de kanalen van DPG media zoals NU.nl en AD.nl) aandacht gevraagd voor het onderzoek. Ten slotte ontvingen deelnemers van het inwonerspanel een uitnodiging om deel te nemen aan het onderzoek. Het merendeel van de invullers (86%) wist van het bestaan van de vragenlijst via een e-mailuitnodiging van de gemeente Wierden. Andere invullers kwamen via de website (4%), Facebook/Instagram (3%), via nieuwspagina's (2%), andere bronnen (2%) of wisten het niet (2%).

Verificatie, weging en analyse

In totaal vulden 384 inwoners de vragenlijst in. Na verificatie bleek dat drie invullers niet in de gemeente Wierden woonden. Daarom zijn voor de onderzoeksresultaten uiteindelijk de antwoorden van 381 invullers geanalyseerd. Hierna hebben we naar representativiteit gekeken: dat betekent dat de resultaten niet alleen iets zeggen over de invullers van de vragenlijst, maar over de inwoners van de gemeente als geheel. Voor representativiteit

moeten er allereerst een voldoende aantal inwoners van het totaal aantal inwoners meedoen aan de enquête. Dat is bij deze vragenlijst het geval: voor een gemeente ter grootte van Wierden betekent 381 invullers dat de resultaten representatief zijn met een betrouwbaarheidsniveau van 95% en een foutmarge van 5%. Dit houdt in dat met 95% zekerheid kan worden gezegd dat de werkelijke percentages (dus als alle inwoners van de gemeente Wierden de vragenlijst hadden ingevuld) maximaal 5% boven of onder de percentages zoals gerapporteerd in dit onderzoek liggen.

Het merendeel van de invullers was 65 jaar en ouder (46%). In tabel 1 staat de verdeling van leeftijd weergegeven voor dit onderzoek en de gemeente Wierden als geheel. Als we kijken hoe de leeftijdsverdeling binnen de categorie 15-45 jaar is, zijn er 4 invullers van 15-25 jaar, 19 invullers van 25-35 jaar en 41 invullers van 35-45 jaar. We zien vaker dat het lastiger is om jongeren te bereiken met gemeentecommunicatie. Een extra motivatie om te investeren in actie 5 onder route 1: kijk hoe je minder goed bereikbare doelgroepen alsnog kunt betrekken.

	Respons %	Wierden %
15 tot 45 jaar	17%	34%
45 tot 65 jaar	37%	28%
65 jaar en ouder	46%	21%

Tabel 1: Verdeling naar leeftijdscategorie, invullers en gemeente Wierden

De resultaten van het onderzoek zijn gewogen aan de hand van de betrokkenheidsprofielen van Citisens. Dit is een segmentatiemodel, ontwikkeld om de betrokkenheid, het vertrouwen en de voorkeuren op het gebied van communicatie en participatie van verschillende groepen inwoners in kaart te brengen. Ook houdt het model rekening met sociaal-demografische kenmerken zoals leeftijd en opleidingsniveau. Het wegen van de resultaten op de betrokkenheidsprofielen betekent dat we de verdeling van de betrokkenheidsprofielen in de gemeente Wierden vergelijken met die van de invullers van de vragenlijst. Profielen die relatief minder vaak voorkomen in het sample krijgen een zwaardere weging en profielen die vaker voorkomen krijgen een relatief minder zware weging. Door de resultaten te wegen, wordt in de analyse van de resultaten rekening gehouden met verschillen in kenmerken tussen invullers van de vragenlijst en de gemeente Wierden als geheel. Dit zorgt ervoor dat de resultaten een zo goed mogelijke afspiegeling vormen van de gemeente Wierden als geheel. Lees [hier](#) meer over de betrokkenheidsprofielen.